

“Iusiurandum patri datum usque ad hanc diem ita servavi” - co znaczy: "przysięgi złożonej ojcu aż po dziś dzień tak dotrzymałem".

W nocy 10 grudnia 1850 r. w Aleppo (obecnie Syria) odszedł na wieczną wartę Bohater trzech narodów Polski , Węgier i Turcji - generał Józef Zachariasz Bem, Bem József, Murad Paşa. W godzinie śmierci miał powiedzieć: "Polsko, Polsko! Ja cię już nie zbawię”...

Prochy Józefa Bema sprowadzono do Polski 30 czerwca 1929 roku. Wcześniej, została przeprowadzona ekshumacja, która ujawniła dużą ilość ran ciętych i klutych na kościach, świadczących o ogromnym trudzie poniesionym w walkach o ukochaną Ojczyznę w ciągu jego całego życia.

W sprowadzeniu prochów do Polski zaangażowały się trzy ówczesne rządy: Turcji, Węgier i Polski. Gdy trumna była przewożona przez Budapeszt, zgromadziła się kilkusettyśięczna manifestacja – bracia Węgrzy oddali w ten sposób hołd Generałowi. Jego prochy spoczęły w rodzinnym Tarnowie, w mauzoleum na wyspie w Parku Strzeleckim. Na grobie został umieszczony napis w językach trzech krajów dla których był Bohaterem: Polski, Węgier i Turcji (w języku arabskim).

„Czemu, Cieniu, odjeżdżasz, ręce złamawszy na pancerz,
Przy pochodniach, co skrami grają około twych kolan? -
Miecz wawrzynem zielony i gromnic płakaniem dziś polan;
Rwie się sokół i koń twój podrywa stopę jak tancerz.
- Wieją, wieją proporce i zawiewają na siebie,
Jak namioty ruchome wojsk koczujących po niebie.
Trąby długie we tkaniu aż się zanoszą i znaki
Pokłaniają się z góry opuszczonymi skrzydłami
Jak włóczyniami przebite smoki, jaszczury i ptaki...
Jako wiele pomysłów, któreś dościgał włóczyniami...”

C.K. Norwid - "BEMA PAMIĘCI ŻAŁOBNY-RAPSOD"